

H. index و هدایت ناصحیح پژوهش: نامه به سردبیر

H. index and incorrect conduct of research: letter to the editor

سردبیر محترم

ایران به عنوان کشوری در حال توسعه، قسمتی از پیشرفت‌های علمی خود را در حوزه پزشکی و علوم سلامت مدیون فرصت‌هایی است که با همکاری‌های بین‌المللی، منطقه‌ای و بین موسسات علمی به دست آورده است.

در واقع طی چند سال گذشته، توجه قابل ملاحظه‌ای به تولید علم با مشارکت پژوهشگران در داخل کشور، منطقه‌ای و بین‌المللی شده است. یکی از معیارهای ارزشیابی فعالیت‌های علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی، درجه مشارکت دانشمندان غیرایرانی در پروژه‌های علمی و فعالیت‌های پژوهشی داخلی است.^۱

همکاری بین‌المللی یکی از روش‌های موثر دستیابی به دانش و فناوری‌های به روز و همچنین استفاده از تجارب پژوهشگران کشورهای پیشرفته توسط دانشمندان ساکن کشورهای در حال توسعه می‌باشد.^۲

علم‌سنجی، روش موثر ارزیابی درجه تاثیرگذاری علمی در سطوح مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی و همچنین کیفیت چنین تولیدات علمی می‌باشد. در واقع یکی از ابزارهای استاندارد ارزشیابی محصولات علمی در حوزه‌های مختلف علمی استفاده از علم‌سنجی می‌باشد. آنچه مشخص است هرگاه فرآورده یا محصول و روشی مورد استقبال قرار گیرد و یا رفتاری از سوی مدیران مورد قبول واقع گردد، برای فرآورده، محصول تقلبی و برای رفتار، ظاهرسازی صورت می‌گیرد. در واقع محصول و رفتار، محتوای اصلی خود را از دست داده و به جنسی بدلی و رفتاری متقلبانه تبدیل می‌شوند.

طی سال‌های گذشته، حوزه معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، انتشار مقالات با همکاری بین‌المللی و حتی بین دانشگاهی را مورد توجه قرار داده و برای آن در ارزشیابی دانشگاهی امتیاز ویژه‌ای منظور گردیده است. دادن امتیاز ویژه به چنین فعالیت‌هایی باعث شده

است که اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی تمایل بیشتری به این ارتباطات نشان بدهند و مثلاً با توجه به سابقه دوستی بین افراد در دانشگاه‌های مختلف، در مقالات اسامی آن‌ها را به‌عنوان نویسنده همکار اضافه نمایند. در ابعاد بین‌المللی، ارتباط با ایرانیان شاغل در دانشگاه‌های خارج از کشور یا ارتباط‌گیری در هنگام شرکت در کنگره‌های بین‌المللی، گاه باعث شکل‌گیری روابط غیرمنطقی می‌گردد. در برخی موارد اضافه کردن نام نویسندگان خارجی برای کسب امتیاز از دانشگاه مربوطه و همچنین با هدف افزایش شانس چاپ مقالات، افزایش سایته‌شن و افزایش شاخص H به رویه‌ای ناشایست تبدیل می‌گردد.

در مطالعه‌ای که سال‌های ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۷ را بررسی کرده است، ایران با ۱۱۵ کشور ارتباط علمی داشته و مقاله مشترک داشته‌اند.^۲ نویسنده ضمن ارج نهادن به ارتباط بین دانشگاهی داخل با داخل و خارج از کشور، نظر سیاست‌گذاران را به این نکته جلب می‌کند که مبادا در سایه مقبولیت و امتیاز آوری این ارتباطات، معیارهای نویسنده‌گی مورد غفلت واقع گردد و در آینده توسط موسسات ناظر به سرقت ادبی و هدایت ناصحیح پژوهش محکوم شویم، چراکه محاسبه خود معقولانه‌تر از واریسی خارجی می‌باشد.

رستم جلالی، مسعود محمدی*

گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی، کرمانشاه، ایران.

* نویسنده مسئول: کرمانشاه، دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده پرستاری و مامایی.

تلفن: ۰۸۳-۳۸۱۶۲۵۳۷

E-mail: masoud.mohammadi1989@yahoo.com

Rostam Jalali Ph.D., Masoud Mohammadi M.Sc.*
Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

*Corresponding author: School of Nursing and Midwifery, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

Tel: +98-83-38162537

E-mail: masoud.mohammadi1989@yahoo.com

References

1. Harirchi G, Melin G, Etemad S. An exploratory study of the feature of Iranian co-authorships in biology, chemistry and physics. *Scientometrics* 2007;72(1):11-24.
2. Hayati Z, Didegah F. International scientific collaboration among Iranian researchers during 1998-2007. *Library Hi Tech* 2010;28(3):433-46.